

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2011 m. vasario 11 d. *

Vasario 16-oji prieš 20 metų ir dabar

Sovietų okupacijos metais Vasario 16-oji Lietuvoje buvo minima kasmet, nepaisant okupanto propagandos pastangų ir represijų ištinti šią šventę iš Tautos atminties. Ją minėjo Laisvės kovotojai miškuose, gyventojai savo namuose ir nedideliuose sambūriuose. Tremtiniai tai atlikdavo Sibiro platybėse. GULAGO salyne pavergtos Lietuvos piliečiai šią dieną minėdavo pagal išgales. Gausi lietuvių išeivija demokratijos pasaulio šalyse švėsdavo Vasario 16-ąją tikėdama, kad blogio imperija sugrius ir Lietuvos nepriklausomybė bus atkurta. Po pusė amžiaus trukusios okupacijos atkurta Lietuvos Respublika 1991 metais pirmą kartą iškilmingai minėjo Vasario 16-ąją. Demokratijos pasaulis sveikino Lietuvą ir jos piliečius iškilios šventės proga.

JAV prezidento Džordžo Bušo pasveikinimas 1991 metais

„Nuo Mindaugo dienų iki moderniųjų laikų lietuviai mylėjo laisvę – visų žmonių įgimtą teisę. Tad 1918 metų vasario 16 dieną, kai pagaliau išspildė jų ilgai paneigtos nepriklausomybės troškimas, Lietuvos žmonės džiaugsmingai šventė šimtmecio senumo palikimo atnaujinimą ir su viltimi žiūrėjo į ateitį, laisvą nuo užsienio dominavimo. Lietuvos nepriklausomybės laikotarpis buvo tragiškai trumpas.“

Jungtinė Amerikos Valstijų Prezidentas čia pat įvardijo šio tragiškumo priežastį: „Pagal slaptus gėdingojo Molotovo-Ribentropo pakto protokolus, kuriuos 1939 metais pasirašė Sovietų sąjungos ir nacių Vokiečių užsienio reikalų ministrai, nepriklausomos Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybės buvo pasmerktos okupacijai ir užkariavimui. 1940 metų birželį, nepraejus nė vieneriems metams, Raudonoji armija įžengė į Lietuvą ir jos kaimynines teritorijas ir prijungė jas prie Sovietų sąjungos.“

JAV palaikė teisétą lietuvių tautos sieki

„Jungtinės Valstijos niekada nepripažino prievertinio Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių inkorporavimo į Sovietus sąjungą ir nuolat rēmė Baltijos žmonių teisę patiemis spręsti savo ateitį. Šiandien, minint 73-ąją Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktį, mes kartojame savo pritarimą teisétoms lietuvių tautos aspiracijoms. Jos dabartinė kovatas teises užsitrinkti taikingomis priemonėmis per demokratiskai išrinktus atstovus susilaikia mūsų simpatijų ir paramos. Lietuvos žmonės laikėsi demokratijos proceso, tikėdamiesi taikingomis, drausmingomis pastangomis užsitrinkti savo teises į nepriklausomybę pripažinimo. Sovietų pareigūnai į tai atsakė jéga – žuvo mažiausiai 20 žmonių ir šimtai sužeistų.“

Ragino vengti bauginimo ir smurto

„Jungtinės Valstijos šiuos veiksmus prieš taikią ir demokratiskai išrinktą vyriausybę laiko nepateisinamais, ir mes paraginome sovietus vengti tolimesnio bauginimo ir smurto vartojimo Baltijos valstybėse. Mes paraginome sovietus siekti konstruktyvių derybų su atstovais, išrinktais Lietuvos gyventojų, didžiule dauguma vasario 9 dieną išreiškusių savo valią visuotiniame referendume. Drasūs Pabaltijo žmonės oriai ir santūriai elgesi grėsmingo pavojaus akivaizdoje ir Amerikos žmonių mintys ir maldos lieka sujais. Kviesdamas parodyti mūsų pritarimą bendram laisvės reikalui, Kongresas jungtine Atstovų rūmų rezoliucija Nr. 606 1991 metų vasario 16 dieną paskelbė Lietuvos nepriklausomybės diena, igaliodamas ir prašydamas prezidentą paskelbti proklamaciją šios dienos proga.“

Taigi aš, Džordžas Bušas, JAV prezidentas, šiuo skelbiu 1991 metų vasario 16 dieną Lietuvos nepriklausomybės diena. Aš raginu Jungtinė Valstijų žmones šią dieną paminti tinkamomis ceremonijomis ir renginiais, itvirtinant mūsų paramą teisétoms visų žmonių laisvės ir apsisprendimo aspiracijoms.

(keliamas į 2 psl.)

Vasario 16-oji – Valstybės atkūrimo diena

Gerbiami Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos nariai,

Vasario 16-ąją minėsime 93-iasias Lietuvos valstybės atkūrimo metines. 1918 metų vasario 16-osios Aktas ne tik išpildė daugelio lietuvių kartų lükescių gyventi laisvoje, neprieklausomoje, tautinėje valstybėje. Dabartinėms vyresniųjų kartoms ilgus sovietinės okupacijos dešimtmečius ši diena – stiprybės diena buvo tarsi vilties pažadas, dar kartą išspildės 1990-ųjų kovo 11-ąją. Šiandien gyvename laisvoje ir neprieklausomoje Lietuvoje, tačiau valstybė – kaip lepus ir reiklus vaismedis. Norint kasmet rašyti vaisius, reikia jį nuoširdžiai puoselėti ir prižiūrėti.

Tad sveikindamas Valstybės atkūrimo dienos proga kviečiu visus telktis ir burtis mūsų valstybingumo sutvirtinimo ir puoselėjimo darbams.

**Dr. Povilas JAKUČIONIS,
LPKTS pirmininkas**

* * *

Mielos tautietės ir tautiečiai,

Šiandien žvelgdami į savo istoriją, į 1918-ųjų Europą, matome, kad ji nebuvo itin svetinga Nepriklausomybės atkūrusių Lietuvos valstybei. Tas nelemtas pragmatiškumas, nuolat iškeliamas vadinamoji realybės politika ir tada varžesi su tiesos ir laisvės politika, idealizmo ir žmogiškumo politika.

Tada tiesos ir laisvės jėga nugalėjo – Lietuva atkūrė savo valstybę ir per dvidešimt dvejus laisvės metus taip sustiprino tautos dvasią, kad sugebėjome atlaikti vėliau vykusią pusės amžiaus sovietų okupaciją.

Todėl daugelis iš mūsų prisimename Vasario 16-ąją ne tik kaip ypatingą tolimų 1918-ųjų metų dieną, bet ir kaip svarbiausią lietuviams datą komunistinės okupacijos laikais. Juk vien šios datos paminėjimas, neretai pasireiškės vienur ar kitur iškelta Trispalve, Gedimino stulpų piešimu ant namų sienų ar išmėtytais į laisvę kviečiančiais lapeliais, stiprindavo mūsų patriotiškumą ir laisvės sieki, o okupacijos režimo tarnams keldavo baisiausią įsiūtį ir pyktį.

Nuoširdžiai sveikinu visus, ypač politinius kalinius, tremtinius ir disidentus, išsaugojusius Vasario 16-osios dvasią, nepagailėjusius fizinių ir dvasinių jėgų dar vienam valstybės atkūrimui – šiandienos Lietuvai!

Nuoširdžiai sveikinu visus Lietuvos piliečius mūsų Valstybės atkūrimo dienos Vasario 16-osios šventės proga!

Nuoširdžiai –

Zenono Šiaučiulio nuotr.

Gerbiami „Tremtinio“ skaitytojai, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai,

Sveikinu Jus artėjančios Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga. Daugeliui lietuvių ilgus dešimtmečius neprieklausomos valstybės ir laisvės nuo svetimųjų diena buvo Vasario 16-oji. Šiandien mes turime ir Kovo 11-ąją. Dabartiname lietuvių kalendoriuje šios dvi reikšmingos datos, reiškiančios neprieklausomos Lietuvos pergalę, tik dar labiau pabrėžia sunkumus ir išbandymus, kuriuos Lietuvai jvairiai laikais teko ir tenka patirti siekiant ir itvirtinant valstybinį savarankiškumą.

Sveikindamas Jus Vasario 16-osios proga noriu palinketi dvasios stiprybės ir išvermės dirbant dėl Tėvynės.

**Petras LUOMANAS,
LR Seimo narė**

**Irena DEGUTIENĖ,
LR Seimo pirmininkė**

Brangūs Laisvės gynėjai, buvę partizanai, politiniai kaliniai, tremtiniai,

Sveikinu Jus Vasario 16-osios – mūsų šventės proga. 1918-aisiais Lietuvos Taryba pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės Aktą mūsų sostinėje Vilniuje. Sovietų okupacijos metu, 1949-aisiais vasario 16 dieną Lietuvos laisvės kovos sajūdžio tarybos nariai Minaičių kaime, Radviliškio rajone, pasirašė LLKS tarybos Deklaraciją. Šios dvi datos žymi tą patį tikslą – laisvos ir neprieklausomos Lietuvos sieki. Kad jis pasiekume, nuėjome ilgą ir sunkų kelią. Patyrėme daug kančių, daug praradimų, bet visada tikėjome laisvos Tėvynės ateitimi. Ačiū, kad neteisėbyje persmelktu sovietmečiu nepradarote tikėjimo ir nepalūzote, kad gynete mums brangius idealus.

Pagarbiai prisimindami Laisvės kovų aukas, nuoširdžiai pasidžiaukime, kad jūs kovos tikslas pasiektas. Linkiu stiprios sveikatos ir Dievo palaimos. Telydi mus Laisvės šviesa!

Nuoširdžiai ir pagarbiai –
**Auksutė
RAMANAUSKAITE-
SKOKAUSKIENĖ,
LR Seimo narė**

Vasario 16-oji – Valstybės atkūrimo diena

Mielieji,

Nuoširdžiai sveikinu Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga. Tai kiek vieno mūsų šventė, mus suburianti, suvienijanti, teikianti jėgą naujiems darbams Tėvynės labui.

Nuoširdžiai linkiu, kad mūsų širdyse niekada neišblėstų laisvės siekis, mokėtume tai vertinti ir džiaugtis, niekada neprarastume vilties ir pasitikėjimo savimi bei savo valstybe.

**Vincè Vaidevuté MARGEVIČIENĖ,
LR Seimo narė, TS-LKD PKT frakcijos pirmininkė**

Mielieji,

Šiemet sukanka 93 metai, kai 1918-ųjų vasario 16 dieną buvo atkurta Lietuvos valstybė. Neįtikėtinai sunkiomis vidaus ir tarptautinėmis sąlygomis tuo metinei Lietuvos Tarybai ir Vyriausybei pavyko sugrąžinti Lietuvą į Europos žemėlapį. 1918 metų vasario 16 diena – simbolinis taškas, žymintis seniosios Lietuvos valstybės pabaigą ir naujosios Lietuvos pradžią.

Senoji Lietuvos valstybė – tai daugiakultūrinė ir daugiatautė Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė, kurios istorinės tradicijos tēstinumas buvo gyvas net ir po trijų Abiejų Tautų Respublikos padalijimų 18 amžiaus pabaigoje. Dar 20 amžiaus pabaigoje, braškant Europos tautų kalėjimais virtuosioms Austrijos-Vengrijos ir Rusijos imperijoms, buvo neaišku, kokį kelią pasirinks lietuvių tauta. Tuo metu susidūrė vis dar gyvuojančios seniosios Lietuvos valstybės atminimas ir nepriklausomos tautinės naujosios Lietuvos valstybės samprata.

Konfliktuojant šiomis sampratomis buvo neišvengta didesnių ar mažesnių konfliktų su kaimyninėmis tautomis – lenkais, latviais, baltarusiais. Nugalėjo Lietuvos valstybės lietuvių etninė žemės samprata. Tačiau tuo pačiu metu atsitiko kai kas nenumatyto ir baisaus. Lenkijai okupavus Vilnių, buvo atsisakyta visas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės atminimo.

Lietuvos bajorija niekinta dėl savo sulenkėjimo, istorijoje stengtasi ieškoti Lietuvos savarankiškumo, separatizmo, priešinimosi Lenkijos hegemonijai požymiu. Net ir šiandien iki galo negalime suvokti, kad mūsų protėvių paveldas – tai ne tik didžiojo kunigaikščio Gedimino Vilnius ar Vytauto Didžiojo Trakai, bet ir dabartinė Palenkė, Baltarusija ir Ukraina.

Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė buvo unikali valstybė pasaulyje istorijoje. Ši istorija buvo užbaigta 1918 metų vasario 16 dieną. 1949 metais apsupti okupantu ir jų šnipu Lietuvos partizanų apygardų atstovai taip pat vasario 16 dieną paskelbė apie vieningos pasipriešinimo organizacijos – Lietuvos laisvės kovos sajūdžio sudarymą. Buvo priimta politinė deklaracija, kurioje konsituota, kad politinės ir karinės tautos išlaisvinimo kovos tikslas – demokratinė nepriklausoma Lietuvos Respublika. Partizanai savo deklaracijoje skelbė, kad atkartoje Lietuvos valstybėje galios 1922 metų konstitucija. Taip Vasario 16-oji tapo ne tik laisvės, bet ir demokratijos simboliu, kurio dirvoje išaugo ir sužydėjo Kovo 11-osios gėlė.

Sveikinu Valstybės atkūrimo šventės proga!

Nuoširdžiai Jūsų –

**Prof. Vida Marija ČIGRIEJIENĖ,
Seimo narė**

Vasario 16-oji prieš 20 metų ir dabar

(atkelta iš 1 psl.)

Tai patvirtindamas, aš padedu savo parašą šią vasario 14 dieną 1991 metais ir Jungtinių Amerikos Valstijų nepriklausomybės 215 metais.

Parama tautų laisvės ir apsisprendimo siekiams

Jungtinių Valstijų aiški ir nuosekili Baltijos šalių nepriklausomybės rečmimo pozicija prieš dvidešimt metų buvo išskirtinės svarbos politinės akcias. Mat Rytuose dar buvo gausu propagandinės maišaties, pradedant Stalino-Hitlerio suokalbio neigimu, nulėmusi Baltijos šalių okupaciją ir mėginimais ši itin sunkų tarptautinės nusikaltimą pavaizduoti, kaip pačių Baltijos šalių atsisakymą nepriklausomybės savo noru. Visa tai bu-

vo maskuojama propagandiniaišas paistalaus apie „socialistines revoliucijas“, tariamai vykusias okupuotose Baltijos šalyse.

Vienos iš galingiausių demokratijos pasaulyo šalių – Jungtinių Valstijų aiškus ir nuoseklus Baltijos šalių nepriklausomybės rémimas vertintinas kaip vienas iš stipriausių taikos ir stabilumo palaikymo veiksnių tuometinėje ir šiandieninėje Europoje.

Siai metais vėl pasitikime mūsų Tautos ir Valstybės vieną iš iškilmingiausių švenčių – Vasario 16-ąją su viltimi, kad einamieji ekonomikos ir socialiniai reikalai tik patvirtina valdžios ir bendrapiliečių būtinumą juos spręsti su derama atida, nepakenkiant bendrajam visuotiniam Gériui.

Tegyvuoja Vasario 16-oji!
Edmundas SIMANAITIS

LPKTS valdybos posėdis

Vasario 5 dieną Kaune, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos salėje, įvyko LPKTS valdybos posėdis.

Valdybos darbo ataskaitą pateikė LPKTS valdybos pirmininko pavaduotoja Jūratė Marcinkevičienė. Ji taip pat informavo, kad Kauno Rezistenciai ir tremties muziejaus naujuoju vadovu tapo Rokas Sinkevičius.

LPKTS pirmininkas dr. Povilas Jakučionis aptarė organizacinius sąjungos klausimus. Jis pasidžiaugė, kad su visais valdybos nariais jau galima bendrauti elektroniniu paštu, tačiau tik pusė filialų pirmininkų naujodasi internetiniu ryšiu. P. Jakučionis priminė, kad kiekvienas filialas turėtų kaupti savo archyvą bei rinkti žinias LPKTS 25-mečio proga rengiamai knygos „Laiko atodangos“ II daliai.

LPKTS atsakingoji sekretorė Ona Tamošaitienė aptarė filialų veiklos planus. Jie bus paskelbti sajungos internetinėje tinklapyje: www.lpkts.lt. O. Tamošaitienė priminė, kad kovo 5 dieną 11 valandą įvyks LPKTS tarybos posėdis, balandžio 9 dieną – LPKTS ataskaitinis suvažiavimas.

LPKTS Ryšių su kitomis visuomeninėmis organizacijomis komiteto pirmininkė dr. Vanda Briedienė paskakojo apie nesenai Vokietijoje įvykusį Tarptautinės buvusių politinių kalinių ir komunizmo aukų sajungos posėdį.

LPKTS valdybos pirmininkas Antanas Lukša sakė, kad jau išdalintos visos akmeninės lentelės „Čia ilisi partizanų Motina“. Jeidars tirastą norinčiųjų šia lentele papuošti partizanų

Motinų paminklus, lentelių reikėtų pagaminti, o pageidaujantiems – įsigyti.

Alytaus filialo pirmininkė Stasė Janušauskienė pasakojo apie birželio 4 dieną numatomą surengti žygį Dainavos apygardos partizanų takais po Seirijų, Veisiejų, Lazdijų, Simno apylinkes.

LPKTS Jaunesniosios kartos komiteto pirmininkė Dalia Maciukevičienė informavo, kad gegužės 28 dieną Kuršėnuose bus surengtas jaunesniosios kartos saskrydis.

Šiais metais rugpjūčio 6 dieną Ariogaloje vyks jau 21-asis partizanų, buvusių tremtinių ir politinių kalinių saskrydis „Su Lietuva širdy“. LPKTS valdyba saskrydžio organizacinio komiteto pirmininku pasiūlė Kauno Juozo Grudžio konservatorijos direktorių Kęstutį Bliužį, nariais – P. Jakučionį, A. Lukšą, V. V. Marcinkevičienę, P. Musteikį, O. Tamošaitienę, E. Stronicką, J. Savicką. Scenarijus autoriumi ir režisieriumi pasiūlytas Vilius Kaminskas.

LPKTS Skuodo filialo pirmininkė valdyba patvirtino Gražiną Ronkaitienę.

Valdyba nutarė: teikti valstybiui apdovanojimui LPKTS Šilalės filialo pirmininkę Teresę Ūksienę; Garliavos Juozą Lukšą gimnazijos direktorių Vidmantą Vitkauską, Algirdą Vladislavą Karvelį ir Praną Kanapecką apdovanoti LPKTS 1-ojo laipsnio žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“, Vytautą Vylūną – 2-ojo laipsnio žymeniu.

„Tremtinio“ inf.

Jūros srities štabo žūtis

Po A. Milaševičiaus-Ruonio žūties 1949 metų pabaigoje Vakarų Lietuvos – Jūros srities štabas buvo atkurtas naujos sudėties. Vadu tapo Vaclovas Ivanauskas-Gintautas, Vytenis, štabo viršininku – Antanas Lieys-Idenas. Organizaciniu skyriauši viršininku – Stasys Gedvilas-Bedalis. Štabas daugiausiai laikėsi Žemaičių apygardos teritorijoje, Varėnai, Rietavo, Tverų, Laukuvo valsčių sandūroje. Štabo vedliu Žemaičių apygardos vadas V. Montvydas-Žemaitis paskyrė Lükšto būrio vadą Stasį Petkų-Ateitį, kilusį iš Laukuvo valsčiaus Stirbiškės kaimo, gerai pažinojusį apylinkes.

Bronė Putriutė-Skvarnavičienė, buvusi Čepaičių mokyklos mokytoja, prisimena:

„Gimiai ir augau Akmenės rajone. Baigiai Žagarės vidurinę mokyklą. Po tėvų ištremimo pasisekė darbą gauti Varnių valsčiaus Čepaičių mokykloje. Mokykla jukurta Gedvilų ūkyje.

1949 metų velyvą rudens naktį pasibeldė penki partizanai. Prisistatė apygardos vadas Žemaitis. Pasakė apie mane viską žinąs. Kartu buvo adjutantas ir partizanų vadovybė, atvykusi iš kito rajono. Apie pusantį me-

Srities vadas Vaclovas Ivanauskas-Vytenis

tų mokykla buvo dažnajų apsistojimo vieta. Prieš rytą partizanai išeidavo į kolūkio daržinę arba netoli miške lyje įrengtą bunkerį. Kartais susirinkdavo visi penki. Atsinešė rašomąja mašinėle rašydavo, kažką apatinėdavo.

Gedvilų sodyba buvo nuošaliau nuo kitų, ją skyrė stambūjų žaliaskarių eglų sieja. Ūkiname pastate buvo laikomi kolūkio arkliai, o daržinėse – šienas ir kolūkio linai. Aš buvau apgyvendinta mokyklos pastate. Tam pačiam pastate gyveno ir valytojos Juknaitės močiutė. Ji pakurdavo krosnį partizanams. Jie apsiprausdavo, susitvarkydavo drabužius. Eidami į lauko tualetą apsirūsdavo skaras, apsimuturiuodavo kaip moterys, kad kas pastebėjęs nejartų.

Dažnai būdavo, kad prasilaikydavo ir vienas Bedalis, kiti būdavo išvykę. Visi susirinkę tyliai uždainuodavo. Ypač gražiai dainavo Bedalis ir Idenas.

Ziūrint į šiuos elegantiškus, išdidžius, tvarkingus jaunuolius, jaudilio gaidelė suspausdavo širdį, nes kiekvieną minutę militaristinės valstybės kariaunos kulkų švilpesys galėjo visa tai sunaikinti, sutrypti, išniekinti.

(keliamo į 4 psl.)

2011 m. vasario 11 d.

Lotyniškos kilmės tarpautinis žodis „signataras“ turi keletą reikšmių. Viena jų – asmuo, pasirašantis sutartį, susitarimą, pareiškimą savo valstybės vardu. Tai yra didelė atsakomybė, bet lemtingais Lietuvos istorijos momentais, visuomet atsirasdavo žmonių, kurie šią atsakomybę pri siimdavo. 1918 metų vasario 16 dieną Lietuvos Taryba mūsų sostinėje Vilniuje pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės Aktą, kuris nutiesė kelią į šiek tiek ilgiau nei dvidešimt metų trukusį Lietuvos Nepriklausomybės laikotarpį. Per pasaulį praužus Antrajam pasauliniam karui, Sovietų okupuotoje Lietuvoje 1949 metų vasario 16 dieną partizanai, Lietuvos laisvės kovos sajūdžio (LLKS) tarybos nariai, Minaičių kaime, Radviliškio rajone, pasirašė LLKS tarybos Deklaraciją, taip dar kartą raštu pažymėdami Lietuvos Laisvės siekių. Sovietmečiu Vasario 16-osios minėti viešai negalėjome ir faktai apie LLKS tarybos Deklaracijos pasirašymą buvo griežtai nutylimi. Tik 1990 metų kovo 11 dieną atkūrus Lietuvos Nepriklausomybę, buvo galima viešai prabili apie šiuos mūsų istorijos puslapius.

1918-ųjų, 1949-ųjų ir 1990-ųjų paralelės

1918 metų vasario 16 dieną Lietuvos Nepriklausomybės Akta pasirašiusi Lietuvos taryba buvo sutelkta iš to meto šviesuolių, kuriuos į tarybą išrinko 1917 metų Vilniaus konferencijos delegatai. To meto Lietuvos laisvės sieki ir valstybės kūrimą skatino Vakarų Europoje sklandančios tautiškumo idėjos, didėjanti lietuvių identiteto savimonė, idėjai realizuotis susiklostė palanki tarptautinė situacija.

Vasario 16-osios Lietuvos Nepriklausomybės Akte pažymima, kad Lietuva yra nepriklausoma demokratinė valstybė. Valstybės sandarą ir santykius su kitomis valstybėmis apibrėžti pavesta Steigiamajam Seimui, kuris turėjo būti išrinktas visų Lietuvos gyventojų demokratiniu būdu. Istorikai pažymi, kad paskelbus apie Lietuvos Nepriklausomybę, faktiškas politinis valdymas ne iš karto atiteko Lietuvai – mes vis dar buvome priklausomi nuo Vokietijos ir Rusijos, bet dėl Vokietijos pralaimėjimo Pirmame pasauliniane kare ir Rusijos vidinės suirutės mūsų krašte susidarė valdžios vakuumas, kurį užpildė nepriklausomos valstybės atkūrimo siekiantys lietuviai. De-

LR Seimo narė, 1949 metų vasario 16 dienos LLKS tarybos Deklaracijos signataro duktė

Vasario 16-ajai artejant

ja, neišvengta karo veiksmų: 1918–1920 metais valstybę ginklu ginti teko nuo Raudonosios armijos, lenkų ir bermonininkų.

Pasibaigus Antrajam pasauliniui karui, Lietuva patyrė okupaciją, kuriai priešintis į miškus išėjo tūkstančiai vyrų ir moterų. 1949 metų vasario 2–22 dienomis Radviliškio rajone įvyko visos Lietuvos partizanų vadų suvažiavimas. Partizaninių jėgų vienijimasi paskatino keletas priežasčių: dėl necentralizuotos ir stichiškos veikimo takto, daug partizanų žūdavo, trūko vieningo politinio centro, galinčio atstovauti Lietuvai Vakaruose. Pažymėtina, kad 1918 metų vasario 16-osios Lietuvos Neprisklausomybės Aktą pasirašiusi Lietuvos Taryba valstybės sanhvarkos ir institucijų kūrimą pavedė Steigiamajam Seimui, o LLKS taryba 1949-ųjų Deklaracijoje išreiškė ne tik Lietuvos nepriklausomybės sieki, bet ir numatė, kokius pirmuosius žingsnius turėtų žengti iš okupacijos gniaužtų išsviadavusi valstybė teisės, švietimo ir socialinės politikos srityse – nusakė būsimos nepriklausomos Lietuvos kūrimo modelį.

rimo modelį.
1944–1953 metais trukės partizaninis karas buvo žiauriai nuslopintas, bet neginkluotas pasipriešinimas okupacijai vyko. 1956 metais, palaikydami Vengrijos revoliucijos dalyvius, per Vėlines į Kauno senąsias kapines ir Vilniaus Rasų kapines spontaniškai susirinko daugybė Lietuvos žmonių; dainavo patriotines dainas ir skandavo šūkius: „Laisvė Vengrijai!“, „Laisvė Lietuvai!“ Judėjimui nuslopinti imtasi represiniu priemoniu.

1972 metų gegužės 14 dieną Kaune dėl Lietuvos laisvės susidegino Romas Kalanta. Jo laidotuviai dieną į miesto centrą susirinko daugybė žmonių, prieš kuriuos buvo sutelktos didelės sovietinės milicijos ir kareivių pajėgos. Imtasi brutaliai veiksmų prieš protestuotojus: suiminėjo juos, mušė, tardė, atiminėjo dokumentus.

Laisvės, Nepriklausomybės atkūrimo sieki mūsų tau- ta puoselėjo ilgai. Kūrėsi ir savo veiklą vykdė pogrindinės organizacijos, siekusios Lietuvos Laisvės ir nepriklausomybės: Lietuvos Helsinkio grupė, Lietuvos laisvės lyga, Lietuvos katalikų sąjunga, Jauniosios Lietuvos sąjunga

bei kitos. Užsienyje svarbūjdarbą atliko lietuvių išeivija, įvairiaiš lygiais keldama Lietuvos laisvės bylą. 1989 metais Lietuvoje pirmą kartą oficialiai paminėta Vasario 16-oji, tų pačių metų rugpjūčio 23 dieną tūkstančiai žmonių susikabino rankomis „Baltijos kelyje“.

1990 metų kovo 11 dieną reikšdama tautos valią Aukštčiausioji Taryba – Atkuriamais Seimas pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės Aktą, kuriamo paskelbtą, kad „Lietuvos Tarybos 1918 metų vasario 16 dienos Nepriklausomybės Aktas ir 1920 metų gegužės 15 dienos Steigiamojo Seimo rezoliucija dėl atkurtos Lietuvos demokratinės valstybės niekada nebuvo nustojo teisinės galios ir yra Lietuvos Valstybės konstitucinis pamatas“. Taigi 1918 metų vasario 16-oji ir 1949 metų vasario 16-oji yra tvirti kelio pagrindai į 1990 metų kovo 11-ąją, mūsų šiandienį gyvenimą. Kovo 11-oji yra ne tik Lietuvos, bet ir pasaulio istorijai reikšminga diena, nes Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimas paskatino Sovietų sajungos griūti.

Laisvės signatarai

Kas sieja šiuos skirtingū kartų žmones? Neabejotina – meilė tėvynei ir suvokimas, kad Lietuva – tai šalis, valstybė, turinti gilią istorinę praeitį, kultūrines tradicijas, savo kalbą, taip pat tikėjimas šios šalies ateitimi. Lietuvos laisvė yra tas tikslas, kurio vedi nei jie tapo signatarais. Jie veikė ryžtingai, drąsiai, neišduodami savo idealų, nesitaikstydami su neteisybė

Kokios sėlygos buvo rei-
kalingos tokioms asmeny-
bėms ugdytis ir jų vertybėms
formuotis? Neabejotina, di-
džiausią įtaką darė šeima, ar-
timieji, mokytojai, kultūra, ti-
kėjimas – visi dalykai, kurie,
kaip bebūtų gaila, šiaisiai laikais
tampa nemadingais. Žiūrint į
1918 metų priešaušri, Lietu-
va patyrė stiprią rusų ir lenkų
kultūros itaką, bet slaptos da-

kultūros įtaką, bet slaptos dėrinių mokyklės, knygnešių pasižentimas ir motinų bei tėvų drąsa sugebėjo išau-ginti tokias asmenybes, kaip Jonas Basanavičius, Saliomo-nas Banaitis, Mykolas Biržiš-ka, Mykolas Bizauskas, Pra-nas Dovydaitis, Steponas Kai-rys, Petras Klimas, Donatas Malinauskas, Vladas Miro-nas, Stanislovas Narutavi-

ir parengti konstitucinio lyg-mens dokumentus.

LLKS buvo fiziškai sunaikintas brutalios komunistinio režimo sistemos, bet LLKS įtvirtintas Laisvės ir nepriklausomybės siekis išliko tautoje ir tapo pagrindu naujai besikuriančioms sajūdžio formoms. 1988-ųjų metų Sajūdis, vadovaujamas prof. V.Landsbergio, sutelkė tautą šiam bendram tikslui ir atvedė Lietuvą į Kovo 11-ąją. Stipriai palaikomas nepriklausomybės siekiančių žmonių, 1990 metų vasario 24 dieną Sajūdis laimėjo rinkimus į Aukščiausiąją Tarybą. Už 1990 metų kovo 11-osios naktį Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo priimtą Aktą „Dėl Lietuvos Nepriklausomos valstybės atstatymo“ balsavo 124 deputatai, susilaikė 6. Kovo 11-osios Aktą pasiraše Lietuvos Aukščiausios Tarybos – Atkuriamojo Seimo pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis ir Tarybos sekretorius Liudvikas Sabutis. Kadangi tuo metu dar nebuvavo antspaudo su Lietuvos valstybės herbu ir Vyčiu, oficialusis Kovo 11-osios Akto patvirtintas Parlamento protokolo skyriaus antspaudu. Tą pačią dieną Aukščiausioji Taryba – Atkuriamais Seimas priėmė įstatymą „Dėl valstybės pavadinimo ir herbo“. Kovo 11–12 dienomis po tokiu pačiu Akto „Dėl Lietuvos Nepriklausomos valstybės atstatymo“ tekstu pasiraše visi už Lietuvos nepriklausomybę balsavę deputatai. Šis Akto taip pat istoriškai svarbus.

Laisvos ir nepriklausomos Lietuvos siekis neleido palūžti tautos dvasiai, padėjo ištverti okupacinio režimo sukeltas kančias ir netektis. Mes sulaukėme šio siekio išsipildymo – esame suverenios valstybės – laisvos ir nepriklausomos Lietuvos piliečiai. Šiandiena gali būti daug šviesesnė, atsigrežus į tas pačias vertybes, kuriomis gyveno 1918-ųjų, 1949-ųjų ir 1990-ųjų signatarai. Tebūna artėjanti Vasario 16-oji tiesos šventė mums vi siems, skatinanti saugoti ir stiprinti savo valstybę.

Užsiprenumeruokite „Tremtini“

Prenumeratos indeksas – 0117.
Prenumerata kainuoja: 1 mén. – 7 Lt, 3 mén. –
21 Lt, 6 mén. – 42 Lt.
„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį.
Prenumerata priimama „Lietuvos pašte“ iki
kiekvieno mėnesio 22 dienos.

(atkelta iš 2 psl.)

1950 metų rudenį Žemaitis man pasakė, kad pirmąjį klasę pradėjo lankytis jos nūnus Algiukas (Algirdas), pavardė Vaišviela. Jis buvo apgyvendintas Prano Letuko šeimoje. Tiki dabar sužinojau, kad Stasė Letukienė – Vlado Montvydo pusės susterė. Dabar ji gyvena Laukuvo miestelyje ir prisimena tų dienų įvykius.

Buvo pirmosios 1951 metų vasario dienos, kai viisi trys – Gintautas, Bedalis ir Idenas – apsistojė mokykloje. Buvo nemažai prisnigę, spaudė šaltis. Naktimis pabuvė šiltoje patalpoje, rytais išeidavo į daržinę. Vyrai buvo paprašę, kad iš Varnių parvežčiau maisto, rūkalų. Atrodo, rūkė tik Idenas. Dalį maisto išsinešdavo į daržinę, dalį palikdavo.

Visą gyvenimą prisiminiau tą siaubingą 1951 metų vasario 10 dieną. Apie 14 valandą buvo paskutinė pamoka. Pasigirdo šūviai, paskrido dūmai. Ipuolė į klasę stribai išsivedė mane prie tvarto. Ten gulėjo nukauti Idenas ir Bedalis, o toliau krauju pasruvės dar gyvas Gintautas. Prasidėjo tardymai, kratos. Vis klausė, ar aš jų nepažistu. Pamatė konserkus ir rūkalus klausė, ar rūkau. „Taip“ – atsakiau. Liepė užsirūkyti. Niekada nebandžiusi iškart užspringu.

Enkavėdistai į arklių šeriko Juozo Ežersko roges paguldė V. Ivanauską-Gintautą. Susėdė stribai, atkišė ginklus, mane vedė paskui roges. Vasario mėnesio dienos trumpos, tad sutemos jau gaubė ši Žemaitijos kampelį. Gintauto veidas liejosi su sniego balstumu, lūpos sučiauptos, išsidus, jokių dejonių. Į stribų klausimus atsakinėjo vokiškai. Iš rogių lašėdamas kraujas dažė sniegą. Vos pravažinėtais sniego kelias pasiekėme Laukuvos miestelį. Gintautą stribai įgydė į gydojo

Ukrino ambulatoriją. Kaip vėliau daktaras Ukrinas pasaikojo kaimynams, tvarstant žaizdas partizanas vis prašė, kad duočiau vaistų, kad galėtų greičiau numirti. Gintautą išvežė į Klaipėdą, girdėjau, jog pakeliui mirė.

Mane tuomet uždarė įstriby būstinę, vėliau su kitais areštuotais kaimynais mašina buvome išvežti į Varnių NKVD būstinę. Tardė pora savaičių. Niekas nieko neisdavė, paleido. Bylos nesudarė. Tačiau mokykloje darbo netekau.

Likimas nubloškė į kitą Lietuvos pakraštį – Panevėžį, išgijau buhalterės specialybę, sukūrė šeimą, užauginai sūnų ir dukterį.

Neseniai apsilankiau ištūstėjusime Čepaičių kaimame. Prie paminklo Žuvusiems partizanams padėjau gėlių, uždegiau žvakutę. Apgailėstavau paminkle neradusi įrašyto Ideno vardo. Prieš akis išskilo pušimčio metų senumo vaizdai. Prisiminimuose išvydau ir partizanus – juanus, žvalius, pasiryžusius apginti Tėvynę“.

Kur tas žemės lopinėlis, aplaistytas brolio krauju?

Vaclovo Ivanausko sesuo Eugenija Ivanauskaitė-Ennukson, gyvenanti Raseiniuose, sužinoti apie brolio žūties aplinkybes okupaciniuose metais negalėjo. Tačiau ir Nepriklausomybės metais tiksliai žinių neaptiko.

Pagalbos ranką ištiesė Laikevės gimnazijos direktorius Vincas Jurgaitis, gymes partizanų šeimoje. Jo dėka buvo surastas Čepaičių kaimas, buvusios mokyklos vieta ir tas žemės lopinėlis, prieš 50 metų aplaistytas Eugenijos mylimo brolio krauju. Jos iniciatyva pastatyta atminimo paminklas.

Jūros srities štabo žūtis

Jūros srities štabo kovotojai

Vaclovas Ivanauskas-Vytenis, Gintautas gimė 1923 metais. Baigė Raseinių gimnaziją. Nepaprastai gabus, laisvai kalbėjo prancūzų, vokiečių kalbomis. Partizanuodamas mokėsi anglų, lenkų ir latvių kalbų. 1945 metais įstojo į Lietuvos laisvės armiją ir pradėjo partizaninę veiklą. Iš būrio vado Kęstučio apygardo pakilo į Jūros srities vadovo pareigą. Po 1947 metų triuškinančio Žemaičių apygardos sunaikinimo Jonas Žemaitis-Vytautas, kaip gabu kovotojų, pasiuntė padėti Žemaičių apygardai. 1949 metų rudenį, žuvus Jūros srities vadui A. Mišaevičiui-Ruoniui, buvo paskirtas srities vadu. Jis išleido įsakymą, draudžiant gyventojams iš valdžios imti ginklus. Uždraudė kolūkių pirmininkams perkelti

Stasys Gedvilas-Bedalis Organizacinio skyriaus viršininkas

pastatus į gyvenvietes, kad nors kiek sutrukdytų draskyti Lietuvos vienkiemius. 1950 metų sausio 20 dieną LLKS tarybos prezidiumo pirmininko J. Žemaičio-Vytauto aktu Nr. 18 jam buvo suteiktas partizanų majoro laipsnis.

Antanas Liesis-Idenas ir Bronius Liesis-Naktis – tarukario Lietuvos Jurbarko gimnazijos direktoriaus sunūs. Šeimoje augo du broliai ir jaunėlė sesuo. Tėvas buvo enkavedistė nukankintas, o motina 1941 metais ištremta, tremtyje mirė badu. Antanas studijavo Medicinos fakultete, turėjo gražų balsą, todėl

kurį laiką mokėsi konservatorijoje. Abu buvo Vytauto Didžiojo universiteto studentai. Antanas gimė 1919 metais. Abu broliai įstojo į LLA organizaciją, 1944 metų rudenį išvyko į vokiečių žvalgybos – desanto mokyklą. Po apmokymų parašiutais buvo nuleisti į Radviliškio valsčiaus teritoriją.

1945 metais abu broliai įsitraukė į partizanų gretas. Bronius buvo išrinktas Prisikėlimo apygardos štabo viršininku.

Redagavo pogrindinių laikraščių „Prisikėlimo ugnis“. Kūrė eileraščius Eglio slapyvardžiu. Buvo LLKS tarybos narys. Dalyvavo 1949 metų LLKS tarybos Deklaracijos pasirašyme. Zuvo kautynėse su okupantais Užpelkių miške, Radviliškio rajone. Palaikai perkelti į Radviliškio kapines.

Antanas Liesis-Idenas – Kęstučio apygardos partizanas. Sukūrus Vakarų Lietuvos – Jūros

sritį, buvo išrinktas štabo Agitacijos ir propagandos skyriaus viršininku. Po A. Mišaevičiaus žūties, permuojant Jūros srities štabą, tapo štabo skyriaus viršininku. Sunaikinus išduotą štabą Čepaičių kaime, Laukuvos seniūnijoje, Antanas Liesis-Idenas liko enkavedistų neatpažintas. Archyvinėje pažymoje rašoma, kad atpažinti tik du partizanai. Kai kuriuose šaltiniuose partizaninio karo tyrinėtojai klaidina, jog mūšyje žuvęs Jūros srities štabo viršininko pavaduotojas Širkauskas-Matas. Buvo skleidžiama versi-

ja, kad A. Liesys mirės nuo širdies infarkto bunkeryje pas Žemaitijos ūkininką. LPKTS Šilalės filialo pirminkė Teresės Ūksienės iniciatyva paminkle įrašyta Antano Liesio-Ideno pavardę. Jauniausiai brolių Liesių sesutei, gimusiai 1925 metais, atlaikiusi tremties kančias, likimas lémė pasidžiaugti Tėvynės laisve, dėl kurios kovojo ir paaukojo gyvybę jos mylimi broeliai.

Stasys Gedvilas-Bedalis, Aras, gimė Raseinių valsčiaus – Viduklės gyvenvietėje. Partizanauti išėjo iš Kražių gimnazijos.

S. Gedvilo palaikų užkasiomo vieta nežinoma.

Išdavystės

Pagal išlikusią archyvinę medžiagą išaiškėjo, kad Burbiškių kaimo siuvėjas, negalvodamas apie pasekmes, nieko neįtartinam žmogeliui (gal klientui) pasigyrė, jog turis ryšių su partizanais. Pataikė informatoriu ar informatoriui, slapyvardžiu „Birutė“. Tą žinią ji skubiai pranešė Varnių MGB. Įskustas siuvėjas tardomas pasakė, jog Čepaičių mokyklos kieme yra partizanų bunkeris. 1951 metų vasario 10 dieną Varnių, Kaltinėnų stribai ir karieiviai apsupo Čepaičių mokyklą. Daržinėje buvę trys partizanai pradėjo šaudyti. Mokyklos malkas skaldžiusi kaimo gyventoją Kiprą Mušinską kareiviai siuntė pas partizanus pasiūlę pasiduoti. Šis atsisakė. Itūžę kareiviai K. Mušinską nušovė, daržinę padegė. Partizanai iš padegtos daržinės atsišaudydami veržesi, tačiau priešo pajėgos buvo didesnės.

Burbiškių kaimo siuvėjas, apdorotas „gabių“ Varnių enkavėdistų, tapo agentu „Karklu“. Agentas „Birutė“ toliau sekė Žemaičių apygardos vadą Vladą Montvydą.

Irena MONTVYDAITĖ-GIEDRAITIENĖ

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos remiami kandidatai į savivaldybių tarybas

Anykščiai:
Raimundas Guobis
Vytautas Bernatavičius
Prima Petrylienė
Biržai:
Irutė Varzienė
Jonava:
Janė Paulauskiene
Jurbarkas:
Edvardas Strončikas
Algirdas Genys
Kaišiadorys:
Aldona Mitkuvienė
Kalvarija:
Birutė Kažemėkaitė
Juozas Švedas
Vaclovas Astrauskas
Vita Bautrėnienė
Kaunas:
Margarita Staniulytė
Vladas Sungaila
Tomas Vilčinskas

Kauno r.:
Gvidas Rutkauskas
Klaipėda:
Jonas Milierius
Audronė Renkauskienė
Valentina Vadokliene
Algimantas Zigmantas Knystautas
Klaipėdos r.:
Česlovas Tarvydas
Jonas Šatkus
Gintarė Sargūnaitė
Povilas Grikšas
Kretinga:
Valerija Žalienė
Kupiškis:
Ričardas Bartas
Gediminas Laužikas
Vytautas Kiudys
Kuršėnai (Šiaulių r. savivaldybė):
Kristina Baginskienė

Erika Vaitkevičienė
Marijampolė:
Stasė Pažarskiene
Večeslavas Agurkis
Juozas Budreika
Molėtai:
Tadas Masėnas
Loreta Rimidiénė
Pakruojis:
Jadvyga Korsakienė
Panėvėžys:
Raimundas Pankevičius
Maurikijus Grėbliūnas
Zinaida Marmokienė
Algis Čeponis
Algirdas Blažys
Milda Bronislava Krasnickienė
Radviliškis:
Irena Palionienė
Vitas Sadauskas
Stasė Janušonienė
Vida Pužaitienė

Ignas Jasiūnas
Juozas Lekavičius
Šakiai:
Violeta Simonavičienė
Irena Haase
Dalia Grigalavičienė
Vilhelm Haase
Šiauliai:
Vladas Damulevičius
Rimantas Domarkas
Eduardas Manovas
Antanas Plaipa
Šilalė:
Vera Macienė
Teresė Ūksienė
Kristina Dambrauskienė
Loreta Kalnikaitė
Loreta Mitkunėnė
Dalia Krasauskienė
Šilutė:
Regina Tamašauskienė

Vida Giedrikiene
Petras Jacikas
Giedrė Anskaitienė
Jurgis Balčiūnas
Tauragė:
Antanas Stankus
Alfonas Šatikas
Rimvydas Pakalniškis
Klemensas Paulius
Birutė Bagdonavičienė
Vidas Čereškevičius
Janė Balžakienė
Pranciškus Vytautas Laurinaitis
Algirdas Turčinavičius
Vladas Rimkus
Ukmergė:
Vida Pulkauninkienė
Birutė Žilėnienė
Rita Jasaulienienė
Utena:
Vincas Bliznikas

2011 m. vasario 11 d.

Tremtinys

Nr. 6 (932)

5

Birutiečių šventė

Vasario 4 dieną Kauno igulos karininkų ramovės Kunigaikščių menėje vėl suskambo kanklių stygos ir šilumą skleidė Birutiečių aukuras. Tądien Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės karininkų šeimų moterų draugijos Kauno skyriaus narės pakvietė savo bičiulius į tradicinę šventę – Birutės varado paminėjimą. Kaip ir kasmet prisiminta šios organizacijos, prieš 86 metus įkurtos generolo Vlado Nagio-Nagievicius, veikla. Kunigaikštienės Birutės, Vytauto Didžio-

gais, atminimas ir pagarba išreikšta jų dukterims – atkurtos birutiečių draugijos pirmakėms Aldonai Narvydaitei-Gustienei bei Liudai Breimeitei-Kurdzikauskienėi. Krašto apsaugos savanorių pajėgų Dariaus ir Girėno apygardos 2-osios rinktinės vadų pulkininkas leitenantas Leonas Lukoševičius bei viršila Raimundas Bugavičius įteikė joms Generalinio štabo pulkininkui Antanui Breimeliui ir kapitonui Benediktu Narvydui skirtus (po mirties) Lietuvos kariuomenės kūrė-

ninkų sajungos atsargos kapitonas Aleksandras Dagys, Lietuvos rezervo karių asociacijos atsargos majoras Pranas Urbonavičius, Vytautų klubo Kauno skyriaus pirminkas Vytautas Juodka.

Šventėje netrūko iškalbingų melodijų bei prasmingų meninės raiškos žodžių, birutietėms padovanotų Kauno berniukų dainavimo mokyklas „Varpelis“ mokytojos Rimos Daugelienės mokinį – solistą Mykolo Stanevičiaus ir Jurgio Kemežio. Garliavos Jonučių vidurinės mokyklos bendruomenė atliko programą „Einu regėjimo liepsna

Kauno igulos karininkų ramovėje prie Birutiečių aukuro

Jono Ivaškevičiaus nuotr.

jo motinos, tapusios istoriniu lietuvių moters taurumo simboliu, atminimui skambėjo „Birutės daina“, prieš kelioja metų padovanota mokytojos ekspertės Alvydos Česienės ir tapusi Birutiečių himnu.

Viena iškilmingiausių tradicinės mūsų šventės akimirkų – naujų narių, Lietuvos kariuomenės karininkų žmonų, atėjimas į draugijos gretas. Tad sušilti prie aukuro ir nuo šiol jį kurstyti neblėstančiomis idėjomis ir prasmingais darbais buvo pakviestos keturių būsimos narės. Nuosirdžiai džiaugėmės, kad šią akimirką įteisino LDK Birutės karininkų šeimų moterų sajungos pirmininkė Namida Pocienė. Lietuvos kariuomenės vado žmona, linkédama ištikimai saugoti šeimos tradicijas ir patirties semtis iš organizacijos patriarchių, jaunąjas birutietes padabino skiriamosiomis organizacijos sagėmis – sidabrine rūtos šakele su karūna. Skambant Kauno 1-osios muzikos mokyklos mažosios solistės Justinos atliekamai lietuvių liaudies dainai, Kauno skyriaus pirmininkė Edita Almonaitienė bei pavaduotoja Asta Reklaitytė jaunąjas nares apdalijo gintarėliais – šviesos ir šilumos simboliu.

Tądien iš praeities sugrąžintas ir tarpukario Lietuvos kariuomenės karininkų, neapelnytai ējusių Sibiro gula-

Krašto apsaugos savanorių pajėgų Dariaus ir Girėno apygardos 2-osios rinktinės vadų pulkininkas leitenantas Leonas Lukoševičius kapitono Benedikto Narvydo

jų savanorių medalius.

Kaip ir kasmet, Birutės vardą nešiojančios karininkų žmonos bei dukterys ir visos birutietės sulaukė šiltų, nuosirdžių sveikinimų ir palinkėjimų, kuriuos išsakė į šventę susirinkę bičiuliai ir bendraminčiai: Seimo narys prof. Arimantas Dumčius, buvęs pirmasis karos kapelionas, atsargos majoras Alfonsas Bulota, Kauno igulos karininkų ramovės viršininkas majoras Donatas Mazurkevičius, Kauno igulos štabo kapitonas Gintautas Deksnys, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sajungos Kauno skyriaus pirmininkė dr. Aušra Jurevičiūtė, Lietuvos valdybos narė

liepsnot“ pagal Vytauto Mačernio kūrybą.

Tad šios kasmetinės šventės proga LDK Birutės karininkų šeimų moterų draugijai, jungiančiai kelių kartų nares, puoselejančias tautinės kultūros ir švietėjiškas tradicijas, belieka palinketi ir toliau neblėstančia liepsna liepsnot, o prasmingos veiklos šilumą, taip trokštamą šiandien, iš širdies į širdį skleisti Lietuvos kariams, bičiuliams bei jaujai kartai.

Dalia LUKŠAITĖ-MACIUKEVIČIENĖ, LDK Birutės karininkų šeimų moterų draugijos Kauno skyriaus valdybos narė

Atstatykime paminklą Obeliuose

Obelių miesto kapinėse yra lentelė, kurioje – nuotrauka su užrašu, kad šioje vietoje stovėjo paminklas 1941 metų birželio 23-iosios sukilio dalyviams atminti, paminklo pastatymo (1942 m.) data ir kad šis paminklas bus atstatytas.

Ši paminklą, jau pradėtą griauti, praėjusio amžiaus šeštojo dešimtmečio pradžioje teko ir man, dar vaikui, matyti. Vėliau berods 1957 metais, jis buvo visiškai nugriautas. Idėja atstatyti nugriautą paminklą obeliečiams kilo dar Sajūdžio laikais, deja...

Norėdamas išsiaiškinti

Bolševikų nužudytiems kankiniams paminklas Obeliuose. 1942 metų nuotrauka

apsilankiau pas Obelių muziejaus įkūrėją Andriu Dručkų. Andrius papasakojo apie buvusio paminklo reikšmę, jo pastatymo idėją ir... nugriovimą. Jis buvo vienas iš paminklo atstatymo iniciatorių, bet, matyt, pritrūko paramos ir pinigų ar dar kas nors sutrukė.

Paminklas buvo pastatytas iš betono su dviejų Lietuvos karių ir Kristaus bareljefu. Jau ir lentą A. Dručkui buvo prisiruošęs klojiniam, kurios sandėlyje yra ir dabar. Berods tik Obeliuose ir beliukės Lietuvoje neatstatytas paminklas. Mano nuomone, paminklą Obeliuose būtina atstatyti, nes tai yra reikšmingas paminklas Lietuvai. Dar yra likę paminklo pamatai su įbetonuotais geležinkelio bėgiais. Pas A. Dručkų yra ir paminklo matmenys. Jis nėra sudėtingas – apytikriai 5 metrų pločio ir apie 3 metrų aukščio. Paminklą galėtume atstatyti pačių obeliečių jėgomis. Kainuotų tik medžiagos

– klojiniai, betonas, užrašu lenta, bareljefai. Juk nemazai vasarą obeliečių turi laisvo laiko. Reikėtų pakviesi pirmiausia senjorus, ištaigų darbuotojus, gimnazijos mokytojus su mokiniais, vaikų globos namų darbuotojus ir jaunimą. Pasižadu atstatyme dalyvauti nuo pradžios iki pabaigos.

Atstatant paminklą galėtų iniciatyvos imtis Obelių bendruomenės vadovybė, kuri, atrodo, rajone yra aktyvi, Obelių gimnazijos mokytojai, obeliečių klubas „Pragiedruliai“, gali prisidėti kiti iniciatyvūs žmonės. Lėšomis galėtų padėti verslininkai, rajono savivaldybė, kultūros paveldo institucijos, bažnyčia, kitos organizacijos. Kviečiu apie tai pagalvoti ir pasidalinti mintimis.

Toks straipsnelis buvo išspausdintas „Gimtajame Rokiškyje“ 2009 metų gruodžio 31 dieną ir „Tėvynės sajungos žiniose“ Nr. 28. Pavasarį nuvykė į kapines lentelės su nuotrauka neberadau. Atsitiktinumas ar piktavališkumas... to neišsiaiškinau. A. Dručkaus ir Rokiškio rajono paminklų atstatymo komisijos pirminkės, rajono tarybos narės, gydytojos J. Čypienės pastangomis paminklo atstatymo darbai pajudėjo. Tam nemazą dėmesį parodė ir Seimo narys A. Kazulėnas. Savivaldybė skyrė 10 tūkstančių litų paminklo projektui. Paminklo Obelių kapinėse 1941 metų Sukilio aukoms atstatymui AB Swedbank atidaryta saskaita Nr. LT84 7300 0101 0568 2663. Ar bus atstatytas paminklas Sukilio 70-mečiui, parodys laikas. Prie paminklo atstatymo kviečiu prisidėti žemėčius verslininkus ir geros valios žmones.

Aloizas Jonas REDECKAS

Dékojame paaukojujiesiems Vytauto Juodsnukio knygos „Suvalkijos partizanų takais“ antros dalies leidybai:

Petrui Rimantui Katiliui – 50 litų,
Jonui Vytautui Zuberniui – 100 litų,
Alvyrai Žiliutei – 100 litų.

LPKTS valdybos pirmininkas
Antanas Lukša

Paminėtos V.Vitkausko-Saidoko žūties metinės

Vasario 3 dieną LPKTS salėje buvo paminėtos Tauro apygardos vado Viktoro Vitkausko-Saidoko, Karijoto 60-osios žūties metinės ir pristatyta Kauno Tremties ir rezistencijos muziejaus darbuotojų parengta paroda „Laisvės kovotojas Saidokas“.

Susirinkusiam jaunimui muziejininkas Rokas Sinke-

vičius pristatė pagrindinius Viktoro Vitkausko (1920-08-01 – 1951-02-02) gyvenimo ir kovos faktus, asmenybės bruozus. Buvo skaitomos ištraukos iš Birutės Pečiokaitės-Adoménienės knygos „Kardas prieš Saidoką“, Povilo Pečiukaičio atsiminimų „Šitą paimkite gyvą“, kunigo Ignio Plioraičio „Lingavo uo-

siai ašaroti“. Jaunuolai pakaitomis skaitė tą epochą liudiančius dokumentus, vado V. Vitkausko-Saidoko laiškus kovotojams. Ir nors mes jau nesužinosime, kaip rašo B. Adoménienė, ką Tauro apygardos vadasis „svajodavo speiguotomis žemos naktimis žeminėje šarmotomis sienomis“, „apie ką mastydavo brisdamas per pelkę iki krauju nutrintomis kojomis“, „ar jautėsi kada laimingas“, „ar nujautė artėjant mirči“, tačiau pagilintas supratimas apie tą laiką iššukių ir partizanų narsą turėtų padėti jaunimui tvirtai stoveti dabarties verpetuose.

Vado Viktoro Vitkausko-Saidoko ir kitų žuvusių partizanų atminimas buvo pagerbtas tylos minute.

Rokas SINKEVIČIUS

Parodoje „Laisvės kovotojas Saidokas“

Pagerbti Vilkijos krašto partizanai

1989 metais Vilkijos Sąjūdžio grupės iniciatyva, dalyvaujant Teismo medicinos ekspertams, iš grovių ir šlaičių buvo surinkti pokario metais nužudyti už Lietuvos laisvę kovoju sių Vilkijos krašto 37 partizanų palaikai ir perlaidoti į kapines.

Sausio 23 dieną šv. Mišias už nužudyti Vilkijos krašto partizanus ir Tauro apygard-

dos kapelioną Justiną Lelešiū-Grafą aukojo Vilkijos Šv. Jurgio parapijos klebonas Virginijus Dudonis. Dalyvavo Kauno rajono vicemerė Regina Lukoševičienė, TS-LKD Kauno rajono skyriaus pirmyninkė, buvusi tremtinė Regina Žukauskienė, rajono savivaldybės tarybos nariai Česlovas Paulauskas, tremtinys Gvidas Rutkauskas, LPKTS

Vilkijos filialo rėmėjos "Vilkijos gija" vadovai, buvę tremtiniai, partizanų vaikai, vaikaičiai, artimieji.

Renginio dalyviai aplankė perlaidotų partizanų ir tremtinų, kurių palaikai atgimimo pradžioje buvo parvežti į gimtąją Vilkiją, kapus, padėjo gėlių, uždegė žvakučių, pasimeldė.

Genovaitė LELEŠIENĖ

Renginio dalyviai aplankė Vilkijos kapinėse perlaidotų partizanų ir tremtinų kapus

LPKTS Šakių filialo susirinkimas

Vasario 5 dieną, šeštadienį, Šakių seniūnijos salėje vyko LPKTS Šakių filialo ataskaitinis susirinkimas. Filialo pirmininkas Vilhelm Haase pasveikino susirinkusius, aptarė praėjusius metus, padėkojo aktyviems filialo nariams. Susirinkime dalyvavęs LR Seimo narys,

kraščietis Arimantas Dumčius apžvelgė šalies situaciją bei pagrindines aktualijas, atsakė į klausimus bei ragino neprarasti vilties. Rajono tarybos narė Finansų komiteto pirmininkė Irena Haase pasakojo apie atliktus darbus bei ateities planus.

Antrojoje susirinkimo

dalyje dvi viešnios pristatė savo knygas. Kaune gyvenanti zanavykė Irena Runaitė-Belickienė knygoje „Likimo kelias“ pasakoja brolio partizano Prano Runo istoriją bei priklauso savo eilėraščius. Autorė dovanovojo po knygą vienims susirinkusiesiems.

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių

į Kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(*Tėsinys*)

Barbora Brundzienė-Lukaitė, g. 1919 m., pogr. organ. LLA narė, Mažeikių aps. Ylakių valsč. 1946 m.

Mikas Klusas, g. 1924 m., GULAGO politinių kalinių sukilimo dalyvis, Kengyro laigeris 1948–1956 m.

Stanislava Pabrinkienė-Gerdvilaitė, g. 1921 m. (po mirties), ryšininkė, rėmėja, Kėdainių aps. Šėtos valsč. Vyčio apyg. Briedžio rinktinė Balandžio būrys 1944–1953 m.

Edvardas Pieviškis, g. 1920 m. (po mirties), partizanas, Zarasų aps. Salakų valsč. Vytauto apyg. 1945–1946 m.

Henrikas Pieviškis, g. 1922 m. (po mirties), partizanas, Zarasų aps. Salakų valsč. Vytauto apyg. 1945–1946 m.

Kazimieras Skučas, g. 1934 m., pogr. spaudos leidėjas, bendradarbis ir platintojas, Prienai, Sangrūda, Veiveriai, Lietuvos katalikų bažnyčios kronika 1972–1983 m.

Vytautas Slavinskas, g. 1912 m.

(po mirties), rėmėjas, pogr. spaudos platintojas, Trakų aps. Žiežmarių valsč. Didžiosios Kovos apygarda 1944–1945 m.

Marijona Šiugždinė, g. 1926 m., ryšininkė, rėmėja, Marijampolės aps. Prienų valsč. Tauro apyg. Geležinio Vilko rinktinė 1946–1948 m.

Viktoras (Vytautas) Tamalaitis, g. 1927 m. (po mirties), partizanas, Šakių aps. Lekėčių valsč. Tauro apyg. Žalgirio rinktinė 1945-05-05 – 1945-07.

(*Bus daugiau*)

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Pasiteirauti tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba: Sąrašas skelbiamas vadovaujantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: "Pretenčientai kario savanorio ar laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spudoje".

Lietuvos valstybės atkūrimo dienos renginiai

Vilniuje

Vasario 16 d. (trečiadienis):

8.30 val. Vasario 16-osios Nepriklausomybės Akto signatarų pagerbimas Rasų kapinėse.

12 val. trijų Baltijos valstybių vėliavų pakėlimo ceremonija Vilniuje, Simono Daukanto aikštėje.

12.30 val. šv. Mišios Vilniaus arkikatedroje bazilikijoje.

14 val. Vasario 16-osios minėjimas prie Lietuvos nepriklasomybės signatarų namų.

14.45 val. ceremonija aikštėje prie Krašto apsaugos ministerijos, skirta 1949 m. vasario 16-osios Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos Deklaracijos paskelbimo 62-osioms metinėms paminėti.

Kaune

Vasario 16 d.:

10 val. šv. Mišios Kauno Šv. Mykolo Arkangelo (Iglušos) bažnyčioje,

11.40 val. varpų muzikos koncertas Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje,

12 val. iškilmingas minėjimas, Vyčio Kryžiaus ordino vėliavos pakėlimo ceremonija, gėlių padėjimas Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje,

12.40 val. trispalvė akcija „Valstybei – iš visos širdies“ Vienybės aikštėje.

LPKTS būstinės salėje (Laisvės al. 39, II aukštasis, Kaune) veikia Kauno Tremties ir rezistencijos muziejaus parengta paroda „Laisvės kovotojas Saidokas“, skirta Tauro apygardos vado Viktoro Vitkausko-Saidoko, Karijoto (1920-08-01 – 1951-02-02) žūties 60-osioms metinėms.

Malonai kviečiame apsilankyti.

2011 m. vasario 11 d.

Tremtinys

Nr. 6 (932)

7

Skelbimai

Vasario 11 d. 11 val. Jurbarko kultūros namuose (2 aukštoto fojė) įvyks LPKTS Jurbarko filialo nario ataskaitinis rinkiminis susirinkimas. Turėkite nario pažymėjimą, galėsite sumokėti nario mokesčių. Registracijos pradžia **10 val.** Po susirinkimo kviečiame prie atsineštų vaišių stalo.

Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Vasario 12 d. (šeštadienį) 12 val. LPKTS būstinės salėje (Laisvės al. 39) įvyks Vasario 16-osios – Valstybės atkūrimo dienos minėjimas.

Kviečiame dalyvauti.

Vasario 13 d. (sekmadienį) Gargžduose, Klaipėdos rajone, minėsime **62-ąsias Lietuvos laisvės kovos sajūdžio Deklaracijos pasirašymo metines.** **12 val.** šv. Mišios Gargždu bažnyčioje, **14 val.** minėjimas Gargždu kultūros centre. Po minėjimo koncertuos dainininkas E. Kučinskas.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Vasario 14 d. (pirmadienį) 16 val. Vytauto Didžiojo universitete, prie Vaclovo Biržiškos skaityklos (K. Donelaičio g. 52, II aukštoto fojė) įvyks Kauno Tremties ir rezistencijos muziejaus parengtos parodos, skirtos 1949 metų LLKS Tarybos Deklaracijos signatarams atminti, pristatymas. Dalyvaus partizaninių kovų inscenizacijų klubas „Aistis“, VDU folkloro ansamblis „Linago“.

Vasario 15 d. (antradienį) kviečiame į Vasario 16-osios – Valstybės atkūrimo dienos minėjimą Kruonio miške.

17 val. šv. Mišias Kruonio bažnyčioje aukos Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis. **18 val.** iš Kruonio miestelio aikštės į mišką, kur užkasti 1946-02-15 naktį žuvę trys Lietuvos partizanai, pajudės iškilminga eisena su vėliavomis, deglais, žvakėmis ir gėlėmis. Miške degs laužai, bus pakelta vėliava, saliutas.

Prašome nepamiršti šiltai apsirengti, gerai apsiauti ir pasiimti žvakucių, deglų, vėliavų ar vėliavėlių. Geros nuotaikos!

Teirautis tel. (8 346) 47 373, 8 682 65 678, 8 614 79 366. Autobusas į Kruonį išvyks 15.30 val. nuo Kauno įgulos karininkų ramovės (Mickevičiaus g. 19, Kaunas).

Vasario 15 d. (antradienį) 17 val. Klaipėdos koncertų salėje (Šaulių g. 36) Klaipėdos politinių kalinių ir tremtinių sajunga rengia iškilmingą Lietuvos valstybės atkūrimo dienos minėjimą. Koncertuos žinomi Klaipėdos miesto meno kolektivai. Įėjimas nemokamas.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Vasario 20 d. (sekmadienį) 10 val. Radviliškio miesto kultūros rūmu mažojoje salėje įvyks LPKTS Radviliškio filialo ataskaitinis rinkiminis susirinkimas-konferencija. Bus renkamas nario mokesčis, prekiaujama knygomis. Paklausysime choro „Versmė“ koncerto, pabendrausime prie arbato puodelio.

Vasario 20 d. 10 val. Pajūrio seniūnijos Pažvérė kaimė bus atidengtas paminklas Pažvérė ir aplinkiniuose kaimuose žuvusiems 15 partizanų. **9.30 val.** išvykstame į Pažvérę. Autobusas lauks Šilalės kultūros centro kiemo pusėje. **10 val.** paminklinio akmens atidengimas ir šventinimas. **11.30 val.** šv. Mišios Pajūrio Švč. Trejybės parapijos bažnyčioje. Po šv. Mišių pabendravimas Pajūrio Stanislovo Biržiškio gimnazijoje.

Vasario 20 d. (sekmadienį) 13.30 val. Kėdainių muzikos mokyklos salėje (Didžioji g. 43) įvyks LPKTS Kėdainių filialo ataskaitinis susirinkimas. Turėkite nario pažymėjimą. Galėsite sumokėti nario mokesčių ir užsisakyti „Tremtinį“.

Vasario 20 d. (sekmadienį) 12 val. Šiaulių miesto savivaldybės salėje (Vasario 16-osios g. 62) įvyks Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos Šiaulių filialo ataskaitinis rinkiminis susirinkimas – konferencija. Kviečiame dalyvauti visus filialo narius, mokančius nario mokesčių. Turėti nario pažymėjimą. Galėsite sumokėti nario mokesčių ir išsigerti knygų.

LPKTŠ Šiaulių filialo taryba

Vasario 24 d. (ketvirtadienį) 15 val. Kauno įgulos karininkų ramovės salėje (Mickevičiaus g. 19, Kaunas) Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras pristatys Juozo Janakausko knygą „1941 m. birželio sukilimas Lietuvoje“.

Malonai kviečiame dalyvauti.

ISSN 2029-509X
Leidėjas LPKTS

Tremtinys

Redaktorė
Jolita Navickienė
Redakcija:
Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė,
Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 2940. Užs. Nr.

Redakcija pasiliauka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

Kaina 1,75 Lt

Užjaučiamė

Nuoširdžiai užjaučiamė Albiną PEMPIENĘ, jos dukterį Ireną su šeima dėl mylimo sūnaus bei brolio Mido Urbonavičiaus mirties.

Anutė ir Zigmas
Pempiai, Lidija
Rentelytė bei Irina ir
Sigitas Pažereckai

Nuoširdžiai užjaučiamė LLKS štabo viršininką dimisijos majorą Vytautą BALSĮ dėl žmonos mirties.

LLKS atkurtos
Kęstučio apygardos
partizanai,
LPKTS Jurbarko
filialas

Mirus „Sibiro Alma Mater“ bendraautorui, rašytojui, poetui, pedagogui, chorvedžiui, muzikologui, socialinių mokslių daktarui

Vytautas Antanui

Čepliauskui
nuoširdžiai užjaučiamė artimuosisius.

„Sibiro Alma Mater“
bendraautoriu vardu –
knygų sudarytojas
ir bendraautorius
Romualdas Baltutis

Atsiliepkite

Prasytume atsiliepti pažinėjusius Juozapą RUIBIĮ, gimusį 1894 metais. Gyveno Kretingos rajone, Darbėnų kaime. 1945 metais buvo išvežtas į Sibirą, Medvežėorską ir ten mirė. Kartu lageryje Nr. 0313 su Juozapu Ruibiu kalėjo: Kiliošas, Mockus, Pridotkas. Lauksime jūsų atsiliepimų tel. 8 675 92 343 Kęstutis Lukšas.

Kviečiame

Vasario 17–20 dieną Lietuvos parodų ir kongresų centre „Litexpo“ vyksiančioje 12-ojoje tarptautinėje Vilniaus knygų mugėje leidykla „Kalendorius“ pristatys iš tremtinių šeimos kilusios Violetos Židonytės autobiografinių romanų „Liepu medaus nebus“.

Vasario 19 dieną (šeštadienį) – „Nekasdienių pasimatymų dieną“ **13 val. 5.5** salėje įvyks susitikimas su autore ir knygos redaktoriu Robertu Keturakiu.

Kviečiame dalyvauti – prisiminti, pasiklausyti, pasidalinti išgyvenimais, papasakoti, kokius randus paliko sovietų ideologija.

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Veronika Steniukynaitė-Uzdiliénė
1918–2011

Gimė Lazdijų r. Nemajūnų k. ūkininkų šeimoje. Ištekėjo už Vaclovo Uzdilos. 1948 m. Veronika su mažamečiais vaikais išremta į Sibirą. Po 13 tremties metų grįžo į Lietuvą, Plungę. Užaugino tris vaikus.

Palaidota Šventežerio kapinėse.
LPKTB Plungės skyrius

Celestinas Budrys
1928–2011

Gimė Kretingos r. Kulsondžio k. ūkininkų šeimoje. Baigės mokyklą, dirbo tėvų ūkyje. 1948 m. kartu su tėvais, broliu ir seserimi išremtas į Sibirą, Krasnojarsko kraštą. Sibire dirbo miškų ūkyje. Iš tremties grįžo 1957 m. Apsigynė Klaipėdoje, dirbo laivų statykloje, Girulių televizijos bokšte operatoriumi.

Nuoširdžiai užjaučiamė šeimą ir artimuosisius.
Klaipėdos PKTS

Bronė Lukošaitienė
1920–2011

Gimė Maniūnų k., Radviliškio r., ūkininkų šeimoje. 1942 m. ištekėjo už Vladu Lukošaičio. 1944 m. gimė sūnus. Vyraus išėjo partizanauti ir tais pačiais metais žuvo. 1947 m. su sūnumi išremta į Tomską. 1958 m. grįžo į Lietuvą, apsigynė teviškėje.

Palaidota Radviliškio r. Baisogalos kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiamė giminės.

LPKTS Radviliškio filialas

Petras Žindžius
1928–2011

Gimė Kušeliškėje, Raseinių valsč., ūkininkų šeimoje. Mokėsi Raseinių Betygalos gimnazijoje. Paskutinėje gimnazijos klasėje areštotas, kalintas Raseinių kalėjime. Byla nesudaryta, paleistas į laisvę. Baigės mokyklą mokytojavo Pašakarnyje. 1948 m. su šeima: mama, seserimi ir broliu išremtas į Tomskos sr. Teguldetsko r. Beregajevsko miškų ūky. Tremtyje sukūrė šeimą su bendro likimo lietuvių E. Deksnyte. 1959 m. grįžo į Lietuvą. Isikūrė prie Šiaulių. Vėliau 43 metus pragyveno Juragiuose, Kauno r. Paskutinius šešerius metus gyveno Vilniuje. Užaugino tris dukteris.

Palaidotas Vilniaus Kairėnų kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiamė žmoną, dukterį, seserį, brolių ir vaikaičius.

Likimo draugai

Birutė Urbonavičiūtė-Kasiulevičienė

1927–2011

Gimė Blagoslaviskių k., Ukmergės r. 1941 m. su tėvais išremta į Altaius krs. Barnaulo r. 1958 m. reabilituota grįžo į Lietuvą. Nuo 1991 m. aktyvi Sajūdžio ir LPKTS narė.

Palaidota Kauno Veršvų kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiamė dukterį, sūnus, vaikaičius, giminės ir artimuosisius.

LPKTS Kauno filialas

Aldona Banovičiūtė-Dalikiene

1927–2011

Gimė Varėnos r. Merkinės valsč. ūkininkų šeimoje. 1948 m. už ryšį su Dzūkijos partizanais suimta ir nuteista 10 metų. Kalėjo Balchašo lageryje. Ištekėjo už buvusio politinio kalinio. 1956 m. grįžo į Lietuvą. Užaugino dukterį ir sūnų. Iki pensijos dirbo Marijampolės psychoneurologijos internate darbininke.

Nuoširdžiai užjaučiamė sūnų ir artimuosisius.
Buvę Balchašo politiniai kaliniai